

จดหมายข่าว GNA NEWS บัญชีประชาชาติ

Newsletter

ฉบับที่ 6 ปี 2550 (ไตรมาส 2 / 2550)

คุยกันทีละคน

การจัดทำบัญชีประชาชาติของโลก รวมทั้งของประเทศไทย ได้มีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับ จดหมายข่าวฯ ฉบับนี้ จึงได้ขอให้ผู้รวบรวมและเรียบเรียงถึงความหมายและวิวัฒนาการดังกล่าว ตั้งแต่แนวคิดเริ่มแรกที่ทำให้เกิดการจัดทำขึ้นมา รวมถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จวบจนกระทั่งปัจจุบัน เพื่อนำเสนอแก่ผู้อ่านและผู้สนใจทั่วไป ไว้พอเป็นสังเขป เท่าที่จะรวบรวมได้ ผู้อ่านท่านใดทราบประวัติความเป็นมามากกว่าที่ได้นำเสนอไว้นี้ โปรดเสนอแนะมาได้ทั้งคนทำงาน เพื่อกันได้รวบรวมไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไป

นอกจากนั้น ยังได้นำเสนอการศึกษาเรื่อง ธุรกิจค้าส่งค้าปลีกในประเทศไทย ที่นับวันจะขยายตัวและสลับซับซ้อนมากขึ้น โดยพิจารณาจากมุมมองของบัญชีประชาชาติ

อีกทั้งหน้าหลัง ได้เสนอข่าวความเคลื่อนไหวของนักบัญชีประชาชาติส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นการอบรมคณะทำงานจัดทำจีทีพีจาก 33 จังหวัดทั่วประเทศ และโดยสรุป ส่วนรายละเอียดจะได้นำเสนออีกครั้งในโอกาสต่อไป อย่าลืม ติดตามทุกความเห็นจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ขอขอบคุณล่วงหน้า

เรื่องในฉบับ

- วิวัฒนาการของการจัดทำบัญชีประชาชาติของประเทศไทย
- ธุรกิจค้าส่งค้าปลีกของประเทศไทย
- ศัพทบัญญัติประชาชาติ
- ความเคลื่อนไหวจาก สบป.

วิวัฒนาการของ

การจัดทำบัญชีประชาชาติของประเทศไทย

เสด็จเตชะ

นพพร มนุษยผล

จดหมายข่าวฉบับก่อนๆ ได้นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับบัญชีประชาชาติไว้มากแล้ว สองฉบับแรกให้เนื้อที่กับการตอบคำถามว่า บัญชีประชาชาติคืออะไร เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่ผู้อ่านเกี่ยวกับบัญชีประชาชาติตามวัตถุประสงค์การจัดทำจดหมายข่าว ส่วนฉบับที่แล้วได้กล่าวในเชิงลึกขึ้นไปอีกขั้นถึงการพัฒนาระบบบัญชีประชาชาติของประเทศไทยให้สมบูรณ์ ทันสมัย ตามมาตรฐานสากลล่าสุด

จะเห็นได้ว่า การจัดทำบัญชีประชาชาติของประเทศไทยได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับ จวบจนกระทั่งปัจจุบันที่กำลังพัฒนามาตามมาตรฐานสากลล่าสุดหรือที่เรียกว่า ระบบบัญชีประชาชาติ ค.ศ.1993 ดังรายละเอียดในฉบับที่แล้ว

บทความนี้จึงได้รวบรวมและนำเสนอวิวัฒนาการของการจัดทำบัญชีประชาชาติ

ของประเทศไทยไว้เพื่อผู้อ่านและอนุชนรุ่นหลัง ได้เห็นความเป็นมาและการพัฒนาของบัญชีประชาชาติตั้งแต่ยุคเริ่มแรกจวบจนกระทั่งปัจจุบัน

โดยในระยะแรกเริ่มนั้นบัญชีประชาชาติเป็นตารางที่สร้างขึ้นมาจากบัญชีรายได้อิงของประเทศ โดยการประมาณจากจำนวนประชากรแต่ละประเภท เช่น กษัตริย์ นักรบ ขวานา คุณกับรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในแต่ละประเภท

ในระยะต่อมาได้มีการพัฒนาไปสู่การวัดในรูปของรายได้ในฐานะที่เป็นปัจจัยการผลิต (factor income) โดยเริ่มที่ประเทศฝรั่งเศส และต่อมาก็ได้มุ่งพัฒนาไปที่การวัดรายได้ประชาชาติจากปัจจัยการผลิตตามแนวคิดและวิวัฒนาการของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เป็นหลัก ซึ่งก็คือต้นกำเนิดของตารางปัจจัยการผลิตในฉบับนี้นั่นเอง โดยมีการตัดสินใจว่า

รายได้จากการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจประเภทใดบ้างที่ควรนำมานับรวมไว้เป็นมูลค่าการผลิตของประเทศ อะไรบ้างที่ไม่ควรนำมานับรวมไว้ เช่น non material services ซึ่งหมายถึงบริการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต (บริการอื่นๆ นอกเหนือจากบริการซ่อมแซม บริการการค้า และบริการขนส่ง ซึ่งทั้งสามประเภทนี้เรียกว่า material services) ไม่ควรนำมานับรวมไว้เป็นต้น

ตอนที่ 6

ธุรกิจค้าส่งค้าปลีกของประเทศไทย

จางวิชัย

พิรณัฐ แดงสกุล

ธุรกิจการค้า นับเป็นกิจกรรมที่เก่าแก่ของมนุษย์ และเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของคนส่วนใหญ่ เป็นสะพานเชื่อมระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค

จะดูว่าธุรกิจนี้มีความสำคัญมากน้อยเพียงใดต่อระบบเศรษฐกิจ สามารถดูได้จากสถิติบัญชีประชาชาติ จากตารางผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศหรือ GDP ซึ่งได้แสดงมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการผลิตสินค้าและบริการในประเทศ จำแนกเป็นสาขาการผลิตต่างๆ ทั้งสิ้น 16 สาขาด้วยกัน หนึ่งในนั้นคือ การผลิตสาขาการค้าส่งค้าปลีก

ในกรณีของประเทศไทย มูลค่าเพิ่มสาขาการค้าส่งค้าปลีก ในปี 2548 มีสัดส่วนร้อยละ 14.6 ของ GDP เป็นอันดับ 2 ในขณะที่การผลิตสาขาอุตสาหกรรม มีสัดส่วนสูงสุดคือ ร้อยละ 34.8 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ธุรกิจการค้ามีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจเป็นอันดับสองรองจากสาขาอุตสาหกรรม หรือเป็นธุรกิจที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ และแรงกดดันผ่านเวทีการเจรจาการค้าระหว่างประเทศในระดับต่าง ๆ

เป็นผลให้ประเทศไทยต้องเปิดประตูการค้าเสรี รวมทั้งการทำธุรกิจนอกประเทศกับบริษัทข้ามชาติ ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในธุรกิจค้าปลีก ไม่ว่าจะเป็นการค้าแบบ โมเดิร์นเทรด (Modern Trade) หรือการเข้ามาของดิสเคาน์เทรดต่างๆ

ประวัติความเป็นมาของธุรกิจค้าส่งค้าปลีกของประเทศไทย

ธุรกิจการค้าของไทย มีหลักฐานว่าได้เกิดขึ้นมาตั้งแต่ ยุคกรุงสุโขทัย ดังจะเห็นได้จากหลักฐานจารึกสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชบันทึกเกี่ยวกับ

ตอนที่ 2

ธุรกิจค้าส่งค้าปลีกของประเทศไทย

จากอดีต

การค้าของเมืองไทยสมัยดังกล่าว **“ใครใคร่ค้าม้าค้า ใครใคร่ค้าวัวค้า”** รูปแบบการค้าอยู่ในลักษณะการแลกเปลี่ยนสินค้า เช่น ข้าวกับของป่า เป็นต้น

ในสมัยอยุธยาจนถึงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ธุรกิจการค้าส่วนใหญ่ถูกควบคุมโดยเจ้าขุนมูลนาย หรือบุคคลที่ได้รับพระบรมราชานุญาต ตลอดจนชาวจีนอพยพที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของพระมหากษัตริย์ไทย

ซึ่งการค้าในระยะนั้นจัดเป็นการค้าควบคุมหรือการค้าผูกขาด

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเทศไทยได้เริ่มปรับตัวสู่ระบบเศรษฐกิจแบบเปิด (Open Economic) เนื่องจากได้มีการทำสนธิสัญญาเบาริงกับประเทศอังกฤษ และสนธิสัญญาอื่นๆ กับประเทศตะวันตกในเวลาต่อมา ซึ่งเป็นผลให้ประเทศไทยต้องยกเลิกระบบการค้าที่เคยเป็นมาในอดีต และหันมาใช้วิธีการจัดเก็บภาษีสินค้าเข้าและสินค้าออกที่มีอัตราแน่นอน เป็นผลให้พ่อค้าตลอดจนบริษัทข้ามชาติเริ่มเข้ามามีบทบาททางการค้ามากขึ้น ทำให้

มีการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายในประเทศ อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 การค้าของประเทศไทยพบกับความซบเซา จนภายหลังที่มีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ธุรกิจดังกล่าวจึงเริ่มขยายตัวและมีความสำคัญเพิ่มขึ้น

ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สามารถจำแนกการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางการค้าโดยพิจารณาจากอำนาจในการกำหนดระดับราคาสินค้า ได้เป็น 4 ช่วงสำคัญ คือ

1. ยุคตลาดค้าส่ง การค้าในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 พึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศเป็นหลัก เพราะประเทศไทยยังไม่มีฐานการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม ประกอบกับการนำเข้ามีต้นทุนที่ต่ำกว่าการผลิตในประเทศ ทำให้พ่อค้ามีอำนาจในการกำหนดราคา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าที่อยู่ในย่านการค้าของจีน เช่น สำเพ็ง ยะวราช เป็นต้น ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้มีความชำนาญด้านการค้าขายเป็นทุนเดิม กลุ่มชนดังกล่าวอาศัยความสัมพันธ์ที่ดีกับบริษัทนำเข้า เป็นผลให้สามารถกำหนดราคาสินค้านำเข้าได้

ส่วนใหญ่สินค้าที่นำเข้าจะมาจากประเทศ

ตะวันตก เพราะเวลานั้นผู้บริโภคส่วนใหญ่ต้องการสินค้าจากประเทศดังกล่าว พ่อค้าจึงสามารถขายสินค้าได้หมดโดยไม่ต้องเดินทางไปหาลูกค้าเอง ผู้ค้าปลีกหรือผู้บริโภคจะเดินทางมาซื้อสินค้าเหล่านั้น ณ ตลาดสำเพ็ง ทำให้ย่านการค้าดังกล่าวเป็นย่านค้าส่งขนาดใหญ่

2. ยุคสหพหลายเออร์ การเติบโตของเศรษฐกิจในช่วง พ.ศ. 2500 และการวางแผนพัฒนาประเทศ ทำให้โครงสร้างการค้าปลีกค้าส่งเปลี่ยนไปจากเดิม เริ่มมีการนำกลยุทธ์ทางการตลาด เกิดระบบยี่สิบขาบิว ทำให้สหพหลายเออร์มีอำนาจในการกำหนดราคา เริ่มมีการซื้อสิทธิในการเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าแต่เพียงผู้เดียว มีการสร้างตราสินค้าโดยการโฆษณา

ช่วงเวลาดังกล่าว รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ส่งผลให้สหพหลายเออร์บางราย เช่น คอลเกต-ปาล์มโอลีฟ เป็นต้น เริ่มดำเนินการผลิตในประเทศ โดยส่งวัตถุดิบนำเข้ามาผลิต เนื่องจากมีต้นทุนต่ำและได้รับสิทธิประโยชน์มากมาย

3. ยุคห้างสรรพสินค้า ประเทศไทยมีร้านค้าปลีกที่ทันสมัยตั้งแต่ปี 2500 เช่น ห้างได้ฟ้า ห้างแมวดำ ซูเปอร์มาร์เกต ฯลฯ แต่ธุรกิจดังกล่าวจำกัดอยู่ในวงแคบ เนื่องจากไม่เป็นที่ยอมรับของคนไทย การเข้ามาของ **“ห้างสรรพสินค้า ไทยโดมารู”** ในปี พ.ศ. 2507 ถือเป็นห้างแรกที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่สู่คนไทย ไม่ว่าจะเป็นบันไดเลื่อน เครื่องปรับอากาศ เพื่อให้บริการแก่ลูกค้า ห้างฯ ดังกล่าวจึงเป็นแม่แบบให้กับห้างสรรพสินค้าของคนไทยในเวลาต่อมา ไม่ว่าจะเป็นห้างเซ็นทรัลสรรพสินค้า พาต้า ตั้งฮั่วเส็ง เมอร์รี่คิงส์ บางลำพู โรบินสัน แก้วฟ้า ฯลฯ รวมไปถึงห้างจากต่างประเทศ เช่น โชโก โตคิว และเยฮัน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามการเติบโตของห้างฯ ดังกล่าว จะเติบโตจากเขตเมืองโดยเฉพาะเขตกรุงเทพฯ เป็นหลัก เนื่องจากกำลังซื้อของคนกรุงเทพฯ มีสูง และวิถีการบริโภคของประชาชนเริ่มเปลี่ยน การเดินทางไปห้างฯ สามารถเลือกซื้อสินค้าได้หลายรายการในเวลาเดียวกัน

4. ยุคมินิมาร์ท และร้านสะดวกซื้อ ผู้ที่มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงร้านค้าปลีกคือเครือเจริญโภคภัณฑ์ ซึ่งได้เปิดตัวกิจการค้ารูปแบบใหม่ เช่น ธุรกิจค้าปลีกแบบคอนวีเนียนสโตร์ “เซเว่นอีเลฟเว่น” และ “แมคโคร” สาเหตุของการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของธุรกิจดังกล่าว เกิดจากแนวคิดของร้านค้าสมัยใหม่ที่พยายามตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคมากที่สุด เพื่อดึงดูดให้ลูกค้าไม่ต้องเดินทางไปยังห้างฯ โดยสามารถหาซื้อของใช้จำเป็นได้จากร้านสะดวกซื้อ ซึ่งเปิดให้บริการตลอด 24 ชม.

ในยุคต่อมา รูปแบบการค้าเน้นชีวิตของประชาชน เริ่มมองหาความสะดวกสบายในการเดินทาง การจอดรถ และการใช้จ่ายอย่างประหยัด ทำให้เกิดร้านค้าประเภทดิสเคาน์สโตร์ขึ้น โดยห้างแรกที่เปิดให้บริการประเภทนี้ได้แก่ ห้างบิ๊กซีของเครือเซ็นทรัล และห้างโลตัส ในเครือเจริญโภคภัณฑ์ ซึ่งมียอดการจำหน่ายสูงกว่าห้างสรรพสินค้าทั่วไป เนื่องจากขายสินค้าประเภทเดียวกันแต่ราคาต่ำกว่า ตลอดจนเกิดร้านค้าประเภทสเปเชียลตี้สโตร์ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าเฉพาะกลุ่มขึ้น เช่น Booth Watson เป็นต้น

การปฏิวัติวงการค้าปลีกและผลกระทบต่อตลาดค้าปลีกไทย

การเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อวงการค้าปลีกมากที่สุดจนทำให้ผู้ค้าปลีกมีอำนาจเหนือผู้ผลิต ได้แก่

1. การเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดหาและแนะนำสินค้าสู่ผู้บริโภค ซึ่งเกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังเห็นจากการดำเนินธุรกิจของห้างวอลมาร์ต (Wal-Mart)

เชื่อกันหรือไม่ :

- ▶ ร้าน 7-11 มีต้นกำเนิดในประเทศญี่ปุ่น โดยเริ่มแรกเปิดขายระหว่างเวลา 07.00-23.00 ของทุกวัน ภายหลังจึงปรับเปลี่ยนมาเปิดขาย 24 ชม.
- ▶ เคยมีผู้วิเคราะห์ว่าร้าน 7-11 ในประเทศไทยเปิดไม่เหมือนประเทศอื่นๆ คือ ในประเทศไทย เปิดบริเวณป้ายรถเมล์ ในขณะที่ประเทศอื่นๆ เปิดบริเวณมุมถนนเป็นหลัก

ธุรกิจค้าส่งค้าปลีกของประเทศไทย

2. ผู้ค้าปลีกขยายสาขาเพิ่มขึ้น เป็นผลให้เกิดการประหยัดต่อขนาด (Economics of Scale) ซึ่งทำให้ต้นทุนต่อหน่วยของผู้ค้าปลีกรายใหญ่ ต่ำกว่าผู้ค้าปลีกรายย่อย

เมื่อประเทศไทยมีการเปิดเสรีทางการเงิน เป็นผลให้เงินทุนจากภายนอกประเทศ เคลื่อนย้ายเข้าออกประเทศไทยได้โดยเสรี ทำให้เกิดผู้ค้าปลีกรายใหม่ โดยลงทุนในการเปิดห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้าครบวงจร ขนาดใหญ่ขึ้น เช่น บิ๊กซี เทสโก้โลตัส เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลต่อ โครงสร้างการค้าปลีกของประเทศไทย

จากเดิมที่ในอดีต ร้านค้าปลีกรายย่อย เป็นร้านค้าที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศ เพราะสามารถเปิดกิจการได้ง่าย ไม่ต้องการเงินทุนสูง และไม่มีข้อยุ่งยากทางกฎหมาย แต่มีความหลากหลายของสินค้า น้อยกว่า ประกอบกับพฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนไป นิยมการเดินทางช้อปปิ้งด้วยรถยนต์ที่มีสินค้าให้เลือกหลายชนิดในเวลาเดียวกัน และหากซื้อในปริมาณมาก ยังได้ราคาที่ถูกลงกว่าการซื้อในร้านขายปลีกใกล้บ้าน

การเกิดขึ้นของหมู่บ้านจัดสรรหลายแห่ง ในช่วงก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งมีข้อจำกัดในการเปิดร้านขายปลีก เป็นผลให้ผู้บริโภคส่วนใหญ่ที่อยู่ในหมู่บ้านจัดสรร ต้องเลือกซื้อสินค้าในร้านดิสเคาน์สโตร์ และจากการขยายสาขาของห้างดิสเคาน์สโตร์ต่าง ๆ ไปสู่ภูมิภาค อันเนื่องจากภูมิภาคเป็นตลาดการค้าขนาดใหญ่ ยังไม่มีผู้ค้าปลีกรายใหญ่เข้าไปลงทุน

กล่าวคือในอดีต ห้างสรรพสินค้า จะดำเนินการโดยคนไทยเป็นหลัก และเปิดตามหัวเมืองใหญ่ เช่น นครราชสีมา ขอนแก่น เชียงใหม่ ภูเก็ต เป็นต้น ในขณะที่จังหวัดเล็ก ๆ จะไม่ปรากฏห้างฯ ขนาดใหญ่

เมื่อบริษัทค้าปลีกรายใหญ่ เริ่มบุกตลาดภูมิภาค พร้อมทั้งได้พ่วง ร้านค้าต่าง ๆ หลากรูปแบบ เช่น ร้านจำหน่ายและบริการชำระค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ สาขาร้านอาหารในเมืองใหญ่ เช่น สุกียากี้ สวนสนุกขนาดเล็ก

ตลอดจนโรงพยาบาล เป็นต้น ล้วนเป็นการเปิดตลาด และนำความสะดวกสบายมาให้ประชาชนในต่างจังหวัด ส่งผลให้โครงสร้างของภาคการค้าส่วนภูมิภาคเปลี่ยนแปลงไปเป็นการค้าแบบผู้ขายน้อยราย ซึ่งจะครองตลาดสูงถึงร้อยละ 50-70 ของส่วนแบ่งทั้งหมด ส่งผลถึงห้างสรรพสินค้าของคนไทยต้องปิดกิจการ เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันในเชิงการประหยัดต่อขนาด และการสรรหาแหล่งต้นทุนมาดำเนินธุรกิจของตนเอง

นอกจากนี้ผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกรายย่อย ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน เนื่องจากแนวโน้มพฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป และไม่มีอำนาจต่อรองกับซัพ

พลายเออร์ได้เหมือนในอดีตที่ผ่านมา เป็นผลให้ทยอยปิดกิจการ หรือต้องลงทุนซื้อข้อสิทธิบัตรแฟรนไชส์จากบริษัทผู้ค้ารายใหญ่

ในขณะเดียวกัน ร้านค้าปลีกรูปแบบก็มีการแย่งส่วนแบ่งการตลาด ทำให้เกิดการแข่งขันรูปแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้น เช่น

1. การแข่งขันด้านราคา ถือเป็นหลักเบื้องต้นในการแข่งขันของธุรกิจ โดยเฉพาะการลดราคาสินค้า สามารถดึงดูดลูกค้าได้เป็นบางโอกาส อย่างไรก็ตามการลดราคาสินค้ามากจนเกินไป เป็นผลให้ผู้ค้าต้องแบกรับต้นทุนจนเกิดความเสียหายต่อธุรกิจการค้าได้

2. การแข่งขันด้านไม่ใช่ราคา เช่น การขยายสาขาและกิจการ เพื่อผลของการประหยัดต่อขนาดทำให้มีอำนาจในการต่อรองกับผู้ผลิต ซัพพลายเออร์ได้ ส่งผลให้ต้นทุนต่ำกว่าคู่แข่งรายอื่น ๆ ในตลาด การแจกแถม เป็นกลยุทธ์ที่ใช้มานาน ปัจจุบันได้มีการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เช่น การแถมโดยกำหนดราคาซื้อ เป็นต้น การสร้างพันธมิตรกับต่างชาติ (Strategic Alliance) ทำให้ผู้ค้าปลีกรายใหญ่ได้รับเทคโนโลยีจากต่างชาติทันที โดยไม่ต้องเสียเวลาในการพัฒนา ส่งผลให้สามารถขยายกิจการออกไปได้อย่างรวดเร็วเนื่องจากได้แหล่งเงินทุนจากต่างประเทศด้วย

3. การลดต้นทุน เนื่องจากการแข่งขันด้านราคาเริ่มรุนแรงขึ้น ทำให้ผู้ค้าปลีกรายใหญ่จำเป็นต้องรักษาส่วนเหลือมกำไร (Profit Margin) ไว้เช่น จัดตั้งศูนย์รวมการสั่งซื้อสินค้าของสาขาต่าง ๆ โดยอาศัยการสั่งซื้อครั้งใหญ่ในปริมาณสูงเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองกับซัพพลายเออร์ และมีการจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้า เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการลดต้นทุน

การค้าส่งค้าปลีกในระบบบัญชีประชาชาติ

ดังได้กล่าวไว้ข้างต้นว่า การผลิตในระบบเศรษฐกิจได้เน้นรวมการผลิตของสาขาการค้าส่งค้าปลีกไว้เป็นสาขาหนึ่งจากทั้งหมด 16 สาขาการผลิตตามระบบบัญชีประชาชาติ

การผลิตของสาขาการค้า ในที่นี้หมายถึงส่วนเหลือมการค้าตนเอง ซึ่งจะประกอบด้วยสองช่วง คือ ช่วงการขายปลีกและช่วงการขายส่ง

ในทางปฏิบัติสามารถจำแนกย่อยเป็นการค้าสินค้าที่ผลิตในประเทศและสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ ดังนี้

การค้าส่งค้าปลีกสินค้านำเข้า (Import Trade)

- สินค้าวัตถุดิบ
- สินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภค
- สินค้าทุน

การค้าส่งค้าปลีกสินค้าที่ผลิตในประเทศ (Domestic Trade)

- สินค้าเกษตร
- สินค้าเหมืองแร่
- สินค้าอุตสาหกรรม

นอกจากนี้ ธุรกิจการค้ายังเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ โดยในปี 2548 ลูกจ้างในภาคการค้ามีจำนวนประมาณ 817,630 คน คิดเป็นร้อยละ 7.2 ของจำนวนแรงงาน (ภาคเอกชน) ทั้งระบบเศรษฐกิจ เทียบกับร้อยละ 38.3 และร้อยละ 25.3 ในหมวดอุตสาหกรรม และเกษตรกรรม ตามลำดับ

	มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)				โครงสร้าง (%)		อัตราเพิ่ม(%)	
	2545	2546	2547	2548	2547	2548	2547	2548
การค้าส่งค้าปลีก	866,332	888,016	968,721	1,037,682	100.0	100.0	9.1	7.1
ในประเทศ	633,964	656,745	726,992	785,441	75.0	75.7	10.7	8.0
นำเข้า	232,368	231,271	241,729	252,241	25.0	24.3	4.5	4.3

ธุรกิจค้าส่งค้าปลีกของประเทศไทย

ทั้งนี้ สินค้าในประเทศไทยมีสัดส่วนมากกว่าสินค้านำเข้า โดยในปี 2548 การค้าสินค้าในประเทศไทยมีสัดส่วนร้อยละ 75.7 และเป็นการค้าสินค้านำเข้าร้อยละ 24.3 จะเห็นว่า ในกรณีของประเทศไทย การค้าขายสินค้าส่วนใหญ่ยังคงเป็นสินค้าที่ผลิตภายในประเทศทั้งสินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าเกษตร สอดคล้องกับลักษณะการค้าสมัยใหม่ตามตารางข้างล่างที่เน้นขับพลาเยอร์ท้องถิ่น ส่วนสินค้านำเข้า จะครอบคลุมทั้งสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภค สินค้าทุน และสินค้าวัตถุดิบ ซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์เรื่องดังกล่าวจากบัญชีประชาชาติ สามารถวิเคราะห์ได้เบื้องต้นเท่านั้น เนื่องจากไม่สามารถจำแนกการค้าออกเป็นการค้าปลีกและการค้าส่ง แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจากข้อมูลยอดขายที่ประเมินภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นการค้าส่งและการค้าปลีก พบว่า การค้าส่งมีสัดส่วนมากกว่าการค้าปลีก แต่มีแนวโน้มลดลงตามลำดับ จากปี 2543 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 62.9 ลดลงเหลือร้อยละ 55.0 ในปี 2548 ในขณะที่เดียวกัน การค้าปลีกมีสัดส่วนร้อยละ 37.1 ในปี 2543 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 45.0 ในปี 2548

จะเห็นได้ว่า สัดส่วนการค้าปลีกที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบกิจกรรมของธุรกิจการค้าจากอดีตถึงปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาการกระจายตัวของธุรกิจการค้าไปสู่ภูมิภาค จากข้อมูลผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัดพบว่า ธุรกิจการค้าในส่วนภูมิภาคมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่กรุงเทพมหานครมีสัดส่วนลดลง ซึ่งสอดคล้องกับการขยายสาขาของผู้ค้าปลีกรายใหญ่ ที่มุ่งเน้นการทำตลาดในส่วนภูมิภาค เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

สรุป จะเห็นได้ว่าธุรกิจการค้าส่งค้าปลีกในประเทศไทย มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ ทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ เป็นกิจกรรมที่สืบทอดมาจากอดีตที่มีรูปแบบการค้าอย่างง่าย ไม่มีการวางแผน หรือบริหารจัดการที่ดี เป็นธุรกิจแบบครอบครัว จนพัฒนามาเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัท และบริษัทร่วมทุนระหว่างประเทศ ผ่านช่วงรุ่งเรืองวิกฤติ การล้มละลาย การถูกซื้อกิจการ ตลอดจนมี

สาขาการผลิต	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาประจำปี						โครงสร้างการจ้างงาน (ภาคเอกชน) (%)	
	มูลค่าเพิ่ม (ล้านบาท)		อัตราเพิ่ม (%)		โครงสร้าง(%)		2547	2548
	2547	2548	2547	2548	2547	2548	2547	2548
เกษตรกรรมฯ	562,529	624,075	11	10.9	8.7	8.8	26.6	25.3
ประมง	106,969	97,607	-2.1	-8.8	1.6	1.4	2.2	2.0
การทำเหมืองแร่ฯ	175,177	221,851	13.3	26.6	2.7	3.1	0.5	0.5
อุตสาหกรรม	2,238,222	2,466,180	8.6	10.2	34.5	34.8	37.5	38.3
ไฟฟ้า, แก๊ส และประปา	210,903	220,401	10.4	4.5	3.2	3.1	0.2	0.2
ก่อสร้าง	194,429	216,786	11.3	11.5	3	3.1	7.2	7.2
การขายส่งและขายปลีกฯ	968,721	1,037,682	9.1	7.1	14.9	14.6	7.1	7.2
โรงแรมและภัตตาคาร	334,222	346,851	11.6	3.8	5.1	4.9	3.3	3.3
การขนส่งฯ	491,958	522,115	7.6	6.1	7.6	7.4	4.2	4.1
ตัวกลางทางการเงิน	233,719	262,524	15.6	12.3	3.6	3.7	3.4	3.9
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ ฯ	188,237	198,446	5.8	5.4	2.9	2.8	1.0	1.1
การบริหารราชการฯ	295,887	326,106	12.8	10.2	4.6	4.6	-	-
การศึกษา	248,887	279,302	12.5	12.2	3.8	3.9	1.3	1.4
การบริการด้านสุขภาพฯ	116,700	134,927	9.2	15.6	1.8	1.9	0.5	0.5
การให้บริการชุมชนฯ	115,065	124,276	19	8	1.8	1.8	3.2	3.3
ลูกจ้างในครัวเรือน	8,222	8,531	5.1	3.8	0.1	0.1	1.8	1.8
GDP	6,489,847	7,087,660	9.7	9.2	100.0	100.0	100.0	100.0

โครงสร้างมูลค่าเพิ่มสาขาการค้าในส่วนภูมิภาค

	ร้อยละ			
	2543	2544	2545	2546
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	18.5	18.7	19.3	19.5
ภาคเหนือ	12.7	12.7	12.8	12.5
ภาคใต้	10.1	9.8	9.5	9.9
ภาคตะวันออก	8.1	8.1	8.4	8.9
ภาคตะวันตก	5.8	5.7	5.7	5.7
ภาคกลาง	4.9	4.7	4.8	4.8
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	40.0	40.2	39.5	38.7
ทั้งประเทศ	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ

การพัฒนารูปแบบการเสนอสินค้าหลากหลายขึ้น เกิดช่องทางการค้าแบบใหม่ ก่อให้เกิดการจ้างงาน นำไปสู่การเจริญเติบโตของประเทศ สามารถใช้เป็นเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้ระดับหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย,กรมแรงงาน. 2515. การจัดประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรม(ประเทศไทย)
- ธนาคารกรุงเทพ. 2539 ธุรกิจค้าปลีก
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2542. การค้าส่งค้าปลีกไทย
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน 2540. วารสารส่งเสริมการลงทุน
- สำนักพิมพ์วิงอัส. 2543. การขายตรง
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544. แนวทางการจัดทำผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศรายไตรมาส
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กองบัญชีประชาชาติ. 2539. คู่มือการคำนวณผลิตภัณฑ์ประชาชาติของประเทศไทย
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2542. การจัดประเภทอุตสาหกรรมตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจทุกประเภทตามมาตรฐานสากล

สัดส่วนรายได้การค้าส่งและค้าปลีก

	2543	2544	2545	2546	2547	2548
การค้าส่ง	62.9	61.8	61.0	61.8	56.3	55.0
การค้าปลีก	37.1	38.2	39.0	38.2	43.7	45.0
การค้ารวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : กรมสรรพากร

ธุรกิจค้าส่งค้าปลีกของประเทศไทย

คุณลักษณะของการค้าสมัยใหม่

เป้าหมาย	ดีพาร์ตเมนต์ สโตร์	ซูเปอร์เซ็นเตอร์	Cash&Carry	ซูเปอร์มาร์เก็ต	Specialty Store	Category Killer	ร้านสะดวกซื้อ
ลักษณะ	หลากหลาย คุณภาพสูง	หลากหลาย คุณภาพปานกลาง	หลากหลาย คุณภาพปานกลาง	หลากหลาย เน้นสินค้าสด	สินค้าพิเศษ, คุณภาพสูง	สินค้าพิเศษ, คุณภาพปาน กลาง	หลากหลาย
ลูกค้า	ลูกค้าชั้นดี	ลูกค้าระดับกลาง และล่าง	Small grocery and customers buying large quantity	สำหรับทุกคน	สำหรับทุกคน	ลูกค้า ระดับกลางและ ล่าง	ลูกค้าที่ต้องการความ สะดวก
แหล่ง สินค้า	ส่วนใหญ่ซัพ พลายเออร์ท้องถิ่น	ส่วนใหญ่ซัพพลาย เออร์ท้องถิ่น	ส่วนใหญ่ซัพพลายเออร์ ท้องถิ่น	ส่วนใหญ่ซัพพลาย เออร์ท้องถิ่น	ซัพพลายเออร์ ท้องถิ่น และ ต่างชาติ	ส่วนใหญ่ซัพ พลายเออร์ ท้องถิ่น	ส่วนใหญ่ซัพพลาย เออร์ท้องถิ่น
การ จัดการ ด้านสต็อก	2-3 เดือน	30-45 วัน	1 เดือน	10-15 วัน	1 เดือน แต่ 7 เดือน สำหรับ สินค้านำเข้า	7 วัน	15-20 วัน
การ กำหนด ราคา	สูงกว่า ซูเปอร์ เซ็นเตอร์ และ ,Cash&Carry	ราคาต่ำที่สุดเท่าที่จะ เป็นไปได้	ราคาขายส่ง	ราคาผสม	ราคาค่อนข้างสูง	ราคาต่ำกว่า specialty store	ราคาสูงกว่าซูเปอร์ มาร์เก็ต
มาตรการ อื่นๆ	บัตรสมาชิก บัตร เครดิต ส่งเสริม การขายและลด ราคา	บัตรสมาชิก บัตร เครดิต ส่งเสริมการ ขายและลดราคา ขยายสาขา	บัตรสมาชิก	ส่งเสริมการขาย	ส่งเสริมการขาย (เช่น ชื้อ 1 แถม1)	บัตรเครดิต	โฆษณาและขยาย สาขา
พื้นที่ (ตร. ม.)	หลากหลาย	10,000-20,000	10,000-20,000	1,000-3,000	1,000-2,000	1,000-2,000	16-100
การถือ ครองที่ดิน	เจ้าของ	เช่า	เช่า	เช่า	เช่า	เช่า	เช่า

ที่มา ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศัพท์บัญชีประชาชาติ

NI: National Income หรือ รายได้ประชาชาติ หมายถึง รายได้จากผลตอบแทนจากปัจจัยการผลิตขั้นปฐม ได้แก่ ค่าตอบแทนแรงงาน ค่าเช่าที่ดิน ดอกเบี้ย และกำไร โดยมีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ดังนี้

$$NI = GNP - \text{ค่าเสื่อมราคา-(ภาษีทางอ้อม - เงินอุดหนุน)}$$

NA: National Accounts หรือ บัญชีประชาชาติ หมายถึง การบันทึกมูลค่าการผลิต รายได้ และการใช้จ่ายของธุรกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศ และที่ประเทศมีกับต่างประเทศ ในรอบระยะเวลาหนึ่ง เช่น รายไตรมาส รายปี เป็นต้น ซึ่งสามารถจัดทำได้ 3 วิธี คือ ด้านการผลิต ด้านการใช้จ่าย และด้านรายได้ บางครั้งเรียกว่า บัญชีรายได้ประชาชาติ (National Income Accounts)

SA: Social Accounts หรือ บัญชีสังคม หมายถึง ตารางแสดงโครงสร้างการผลิตและกระจายผลผลิต รวมถึงการกระจายรายได้ผลตอบแทนจากการผลิตนั้นไปสู่เจ้าของปัจจัยการผลิต นอกจากนี้รวมถึงการโอนรายได้ระหว่างเจ้าของปัจจัยการผลิตต่างๆ ด้วย ประกอบด้วยบัญชีต่าง ๆ 5 บัญชี คือ

- ▶ บัญชีรายได้ประชาชาติ (National Income Accounts)
- ▶ ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input - Output Table)
- ▶ บัญชีเศรษฐกิจเงินทุน (Flow of Funds Accounts)
- ▶ บัญชีดุลการชำระเงิน (Balance of Payments Accounts)
- ▶ งบดุลแห่งชาติ (National Balance Sheets)

บัญชีประชาชาติ (National Accounts) หรือ บัญชีรายได้ประชาชาติ เป็นส่วนหนึ่งของ**บัญชีสังคม (Social Accounts)** หรือปัจจุบันเรียกว่า**ระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Accounts)**

วิวัฒนาการของการจัดทำบัญชีประชาชาติของประเทศไทย

นักเศรษฐศาสตร์ที่มีบทบาทสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาบัญชีประชาชาติ ได้แก่ Ovesney, อัดัม สมิธ, คาร์ล มาร์ก และที่สำคัญที่สุดคือ จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ ซึ่งเป็นผู้ที่เสนอแบบจำลองแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ การลงทุนและการออมที่สมดุล ซึ่งค่าเหล่านี้สามารถวัดได้ในเชิงสถิติ และนำมาสร้างเป็นบัญชีประชาชาติที่มีระบบสัมพันธ์กันอย่างชัดเจนได้ในที่สุด

ระบบบัญชีประชาชาติที่เป็นมาตรฐานและใช้เป็นการอื่นในการจัดทำของประเทศต่างๆ ในปัจจุบัน ได้มีการจัดทำขึ้นครั้งแรกเมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการใช้ข้อมูลที่เป็นมาตรฐานสากลสำหรับการชี้วัดรายได้ประชาชาติ (national income) ของแต่ละประเทศ สำหรับใช้เป็นเครื่องชี้การจัดสรร (apportioning) การใช้จ่ายเงินที่องค์กรระหว่างประเทศสมควรให้แต่ละประเทศ

ทั้งนี้การจัดทำรายได้ประชาชาติดังกล่าวได้ใช้กรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างรายได้การในบัญชีที่ได้พัฒนาขึ้นมาจากความคิดของ เคนส์ โดย เซอร์ ริชาร์ด สโตน ได้เสนอเอกสารรายงานและตารางประกอบ เรียกว่า "Definition and measurement of the national income and related totals" ในปี ค.ศ. 1947 วิธีนี้ เรียกว่า the social accounting approach ในขณะที่เดียวกันเนื่องจากมีความจำเป็นต้องการใช้บัญชีประชาชาติโดยเร่งด่วนที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ คณะผู้เชี่ยวชาญที่มี เซอร์ ริชาร์ด สโตน เป็นหัวหน้าคณะ ที่ได้รับการแต่งตั้งโดยเลขาธิการสหประชาชาติ จึงได้จัดทำระบบบัญชีประชาชาติปี ค.ศ.1953 ขึ้นมา เรียกว่า A System of National Accounts and Supporting Tables เป็น ระบบ มาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ โดยระบบบัญชีประชาชาติปี ค.ศ. 1953 นี้ถือว่าเป็นระบบที่เป็นมาตรฐานครั้งแรกของโลก หลังจากนั้นได้มีการพัฒนาระบบบัญชีประชาชาติให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้นอีก 2 ครั้ง คือระบบบัญชีประชาชาติ ปี ค.ศ.1968 และระบบบัญชีประชาชาติ ปี ค.ศ.1993 ซึ่งเป็นระบบล่าสุดที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

การจัดทำบัญชีประชาชาติของประเทศไทย

บัญชีประชาชาติของประเทศไทยที่ถือว่ามีการจัดทำเป็นครั้งแรก เป็นการจัดทำสถิติรายได้ประชาชาติแบบ "Preliminary Estimate of the Gross Geographical and Domestic National Income of Thailand 1938-39, 1946-1950" โดย Joseph S. Gould เผยแพร่เมื่อกรกฎาคม พ.ศ. 2495 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินค่าสถานะเศรษฐกิจรายงานต่อสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ (National Economic Council)

อย่างไรก็ตามการจัดทำสถิติรายได้ชุดนี้ยังมีข้อจำกัดอยู่มากโดยเฉพาะความสมบูรณ์ของข้อมูล รวมทั้งวิธีการประมวลผลที่ใช้วิธีแบบรวบรัด (short-cut) โดยการนำค่าจากเครื่องชี้ที่เกี่ยวข้อง

รายได้ประชาชาติของประเทศไทย ที่ถือว่าจัดทำขึ้นบนระบบบัญชีมาตรฐานสากลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยใช้วิธีการประมวลผลแบบมีรายละเอียด (comprehensive) คือ ชุดที่เริ่มแสดงค่าในปี พ.ศ.2494 ที่สำนักงานฯ ได้จัดทำขึ้นตามระบบบัญชีประชาชาติ ค.ศ.1953

หลังจากนั้นได้จัดทำต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาสำนักงานฯ ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงการจัดทำรายได้ประชาชาติของประเทศไทยให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ตามระบบบัญชีมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ เพื่อใช้เป็นเครื่องชี้วัดระดับ การผลิต รายได้ และการใช้จ่ายของประเทศ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจ การตัดสินใจดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

ปัจจุบันนอกจากการจัดทำรายได้ประชาชาติของประเทศไทยเป็นรายปีแล้ว ได้มีการจัดทำเป็นรายไตรมาสเพื่อใช้เป็นข้อมูลเตือนภัยในระยะสั้น รวมถึงมีการจัดทำระดับพื้นที่เป็นรายภาคและรายจังหวัดสำหรับใช้เป็นดัชนีชี้วัดการกระจายของการผลิตของประเทศ ออกเป็นรายพื้นที่ตามเขตภูมิศาสตร์ของแต่ละภาคและจังหวัด รวมทั้งได้พัฒนาจัดทำบัญชีอื่นๆ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามระบบบัญชีประชาชาติสากล ประกอบด้วย

ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-output Table)

ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการผลิตและการใช้ผลผลิต ทั้งที่ใช้ไปในขั้นสุดท้าย และที่ใช้ไปเพื่อการอุปโภคขั้นกลาง เป็นตารางที่แสดงถึงภาคการผลิตที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ เผยแพร่ครั้งแรกคือตารางปี

พ.ศ.2518 และเผยแพร่ต่อเนื่องทุก 5 ปี

บัญชีเศรษฐกิจเงินทุน (Flow of Fund Accounts) เป็นการแสดงค่า flow ในภาคเงินทุนของภาคสถาบันเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องจากภาคเศรษฐกิจจริงในระบบบัญชีประชาชาติ โดยเป็นการแสดงธุรกรรม (transactions) ของทุนทั้งที่มีใช้การเงินและทุนทางการเงิน ที่เกิดการไหลเวียน (flow) ขึ้นระหว่าง

นักเศรษฐศาสตร์ที่ได้คิดค้นและพัฒนาระบบบัญชีสังคมจนได้รับรางวัลโนเบล อันเป็นต้นกำเนิดของระบบบัญชีประชาชาติ

ปี 2516 วิลลี ลีออนทอฟ นักเศรษฐศาสตร์ ชาวอเมริกัน ผู้คิดค้นและพัฒนาตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ทำให้เห็นปัจจัยต่างๆ ที่มีการพึ่งพาซึ่งกัน และกัน

ปี 2512 เจย์ อี มิท นักเศรษฐศาสตร์ ชาวอังกฤษ ผู้คิดค้นและพัฒนาชุดบัญชีการชำระเงิน

ปี 2527 เซอร์ ริชาร์ด สโตน นักเศรษฐศาสตร์ ชาวอังกฤษ พัฒนาระบบบัญชีรายได้ประชาชาติ ทำให้มีการปรับปรุงการวิเคราะห์เศรษฐกิจอย่างมีหลักและน่าเชื่อถือ

วิวัฒนาการของการจัดทำบัญชีประชาชาติของประเทศไทย

สถาบันเศรษฐกิจต่าง ๆ ภายในรอบระยะเวลาบัญชี คือ ระยะ 1 ปี โดยได้เริ่มจัดทำครั้งแรกในปี พ.ศ. 2518 เป็นอนุกรมข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ.2510 และจัดทำต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ดุลบัญชีการชำระเงิน (Balance of Payment)

เป็นตารางที่แสดงถึงการประกอบธุรกรรมระหว่างผู้พำนักอาศัยในประเทศไทย (Thai resident) กับผู้มีมิได้พำนักอาศัยในประเทศไทย (Non Thai resident) บัญชีนี้จัดทำโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

บัญชีงบดุลแห่งชาติ (National Balance Sheet) ปัจจุบันสามารถจัดทำในส่วนของบัญชีสต็อกทุน และสำนักงานฯ อยู่ระหว่างการดำเนินการพัฒนาจัดทำให้สมบูรณ์แบบต่อไป โดยต้องใช้ข้อมูลในรายละเอียดจากการสำรวจเพิ่มเติมเป็นจำนวนมาก

เซอร์ ริชาร์ด สโตน แห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ ได้รับรางวัลโนเบล สาขาเศรษฐศาสตร์ ประจำปี 2527 โดยมีข้อความสรุปไว้ว่า

“เซอร์ ริชาร์ด สโตน เป็นผู้ทำงานเกี่ยวกับตัวเลขสถิติให้กับ เคนส์ ผู้ซึ่งเป็นคนเสนอทฤษฎีการใช้จ่ายขาดดุลของรัฐบาล อันเป็นผลให้เกิดการปฏิวัติแนวคิดด้านการใช้จ่ายของรัฐบาลอย่างขนานใหญ่ ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา สโตน เป็นผู้สร้างระบบบัญชีประชาชาติ อันเป็นการจัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่งของประเทศให้เป็นระบบที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และเข้าใจง่าย ท่านทำงานชิ้นนี้ขึ้นท่ามกลางความกดดันของสถานการณ์ (สงครามโลกครั้งที่ 2) และแรงกระตุ้นของลอร์ดเคนส์เองโดยเฉพาะ”

จากบทความหลัก และเรื่องเด่นนำรู้ ผู้อ่านได้ทราบแล้วว่า การจัดทำบัญชีประชาชาตินั้น ได้มีวิวัฒนาการและการพัฒนาเป็นลำดับ เนื้อหาในส่วนนี้ จึงขอนำเสนอข่าวสารความเคลื่อนไหวในแวดวงบัญชีประชาชาติ ซึ่งประกอบด้วยการอบรมและสัมมนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งโครงการศึกษาและวิจัย โดยขอรวบรวมไว้เฉพาะช่วงปี 2549-2550 เพื่อแสดงให้เห็นว่า การจัดทำบัญชีประชาชาตินั้น จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะได้อธิบายเรื่องเด่นๆ มากล่าวโดยสรุปไว้ในหน้าสุดท้ายของจดหมายเหตุฯ ในฉบับนี้ขอเสนอเรื่อง **โครงการสนับสนุนทางวิชาการและติดตามประเมินผล** ซึ่งดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว ส่วนเรื่องอื่นๆ จะได้นำเสนอในโอกาสต่อไป

การอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับบัญชีประชาชาติ

26 มิ.ย.-8 ก.ค. 2549,	การอบรม เรื่อง “Data Management (Inventories & NPIs)” ประเทศญี่ปุ่น
10-22 ก.ค. 2549	การอบรม เรื่อง “Development of Data Analysis Tool and Total Factor Productivity Data Development” ประเทศญี่ปุ่น
27-30 ก.ย. 2549	การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “International and Inter-Sectoral Flow of Funds” ประเทศมาเลเซีย
16 เม.ย.- 4 พ.ค. 2550	การอบรม เรื่อง “First Regional Course on Integrated Economic Accounts” ประเทศฟิลิปปินส์
5 พ.ค.-12 ก.ค. 2550	การอบรม เรื่อง “Application of Information and Communications Technology to Production and Dissemination of Official Statistics Training Course” ประเทศญี่ปุ่น
5-21 มิ.ย. 2550	การอบรม เรื่อง “การจัดทำและวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์จังหวัดตามวิธี Bottom up” กรุงเทพฯ
11, 18, 25 มิ.ย. 2550	การสัมมนากลุ่มย่อย เรื่อง “การเปลี่ยนฐานสถิติรายได้ประชาชาติของประเทศไทย” กรุงเทพฯ
17-22 มิ.ย. 2550	การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ International Comparison Program (ICP)” ประเทศฟิลิปปินส์
20-22 ก.ค., 8 ส.ค. 2550	การสัมมนา เรื่อง “การเปลี่ยนฐานสถิติรายได้ประชาชาติของประเทศไทย” กรุงเทพฯ และจังหวัดเพชรบุรี

โครงการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับบัญชีประชาชาติ (ช่วงปี 2549-2550)

โครงการพัฒนาบัญชีงบดุลแห่งชาติ (ภาครัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน)

โครงการจัดทำตารางอุปสงค์และอุปทาน

โครงการเปลี่ยนฐานสถิติรายได้ประชาชาติของประเทศไทย

โครงการสนับสนุนทางวิชาการและติดตามประเมินผลการจัดทำผลิตภัณฑ์จังหวัด โดยวิธี Bottom Up

OFFICE OF THE NATIONAL
ECONOMIC AND SOCIAL
DEVELOPMENT BOARD :
NATIONAL ACCOUNTS
OFFICE

สำนักบัญชีประชาชาติ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
962 ถนนกรุงเกษม
เขตป้อมปราบ
กรุงเทพฯ 10100
Phone: 02 280 4085
Ext 6166, 6186, 6180
Fax: 02 281 2466
E-mail: nao@nesdb.go.th

ที่ปรึกษา

นายอำพน กิตติอำพน
เลขาธิการฯ
นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ
รองเลขาธิการฯ
นายปรเมธี วิมลศิริ
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน
นางวนิดา มหากิจ
ผ.อ. สำนักบัญชีประชาชาติ

คณะทำงาน

นางสมจิตต์ จรรย์พงษ์
นายอภิชัย ธรรมเสริมสุข
นางสาวณัฐสุดา เพชรทนต์
นางสุชาดา แก้วมาติงาม
นายสมบัติ กิจจารุ่งษ์
นางสาวอุดมสุข เขียวพงศ์
นายธรรมรงค์ จรัสดำรงวัฒณ์
นายอมมาตย์ มากนวล
นายพีรณัฐ แดงสกุล

ข่าวสารความเคลื่อนไหวจาก สบป. (การจัดทำและวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์จังหวัด)

เพ็ญนา อุดมศิริ

ในปีงบประมาณ 2550 นี้ สำนักบัญชีประชาชาติได้ดำเนินการโครงการสนับสนุนทางวิชาการและติดตามประเมินผลการจัดทำผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) แบบ Bottom Up ระยะที่ 4 ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2548 สาเหตุที่ได้ริเริ่มโครงการฯ นี้สืบเนื่องมาจากนโยบายรัฐบาลที่สนับสนุนการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองและปกครองตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับบทบาทผู้ว่าราชการจังหวัด และ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึง ภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันรับผิดชอบความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน ดังนั้น จึงมีการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าวต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานในแต่ละพื้นที่ และหนึ่งในบรรดาข้อมูลที่สำคัญดังกล่าว ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จังหวัด (Gross Provincial Product: GPP)

สศช. ซึ่งมีภารกิจในการจัดทำ GPP แบบ Top Down ในปัจจุบัน จึงได้ให้การสนับสนุนทางวิชาการเพื่อให้แต่ละจังหวัดสามารถจัดทำ GPP ตามวิธีการ Bottom up ได้เอง โดยเป็นกระบวนการจัดทำข้อมูลจากพื้นที่โดยตรง เพื่อให้ทุกจังหวัดมีข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย และสะท้อนข้อเท็จจริงในพื้นที่ ซึ่งจะนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาจังหวัดได้อย่างแท้จริง โครงการฯ นี้ได้เริ่มดำเนินการในปี 2547 โดยให้ความรู้ทางวิชาการ การติดตามประเมินผลการจัดทำ GPP แก่จังหวัดน่านอง 8 จังหวัด ในปี 2548 และ ในปี 2549 ได้ขยายผลไปยัง 34 จังหวัด และ อีก 33 จังหวัด ในปี 2550

กลุ่มจังหวัดเป้าหมาย 33 จังหวัดในปีงบประมาณ 2550

ภาคเหนือ	เชียงใหม่ ดาก นครสวรรค์ ลำพูน แม่ฮ่องสอน พิจิตร โลก เพชรบูรณ์
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	อุบลราชธานี ยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ นครราชสีมา บุรีรัมย์ นครพนม อุดรธานี ขอนแก่น
ภาคกลาง	กาญจนบุรี ราชบุรี นครปฐม สมุทรสาคร ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา นครนายก นนทบุรี ตราด ระยอง ชลบุรี จันทบุรี
ภาคใต้	สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส

โครงการฯ นี้ ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่

- ▶ การฝึกอบรมหลักสูตรการจัดทำและวิเคราะห์ GPP ตามวิธี Bottom up ระหว่างวันที่ 5 - 21 มิถุนายน 2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
 - ◆ ให้ความรู้ในแต่ละจังหวัดที่ได้รับมอบหมายในการจัดทำ GPP มีความรู้ในการวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการที่สอดคล้องกับระบบบัญชีประชาชาติ
 - ◆ ให้มีความรู้และทักษะในการเขียนรายงานภาวะเศรษฐกิจจังหวัด โดยใช้ฐานข้อมูล GPP ในแต่ละสาขาการผลิต หลักสูตรการฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อหลัก ได้แก่ 1) แนวทางการประมวลข้อมูลจากการสำรวจตัวอย่าง และการขจัดค่าความคลาดเคลื่อนทางสถิติ และ 2) การตรวจสอบวิเคราะห์ผลการจัดทำ GPP มีผู้เข้ารับการอบรมครั้งนี้ประมาณ 750 คน ณ โรงแรมบรันด้าพาเลซ ระหว่างวันที่ 6-21 มิ.ย. 2550
- ▶ การสนับสนุนทางวิชาการและติดตามประเมินผลการจัดทำ GPP ของ 33 จังหวัด โดย สศช.จัดส่งเจ้าหน้าที่ ไปติดตามและประเมินผลการจัดทำ GPP ของจังหวัดดังกล่าวรวม 2 ครั้ง ขณะนี้ได้ดำเนินการในรอบแรกครบทั้ง 33 จังหวัดเรียบร้อยแล้ว และในครั้งต่อไปซึ่งเป็นการติดตามและประเมินผลครั้งสุดท้าย จะเริ่มดำเนินการได้ประมาณเดือนสิงหาคมนี้เป็นต้นไป

ในปี 2550 สำนักงานฯ จะทำการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการดังกล่าว ในระยะที่ผ่านมา โดยรวบรวมผลการจัดทำแบบ Bottom Up ของทุกจังหวัด และเปรียบเทียบกับกรคำนวณเดิม (Top Down) พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการในระยะต่อไปด้วย

